

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ โดยนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑

๔.๑ ข้อมูลแหล่งส่งเสริมกระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ จำนวน ๑๐ แห่ง ทั้ง ๘ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง ๒ แห่ง อำเภอสูงเม่น ๑ แห่ง อำเภอเด่นชัย ๒ แห่ง อำเภอสอง ๑ แห่ง อำเภอร้องกวาง ๑ แห่ง อำเภอลอง ๑ แห่ง อำเภอวังชิ้น ๑ แห่ง และอำเภอหนองม่วงไข่ ๑ แห่ง

ขั้นตอนที่ ๒

๔.๒ ข้อมูลการสัมภาษณ์ พระสงฆ์ ปราชญ์ท้องถิ่น นักวิชาการ และนักการเมืองตลอดถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ จำนวน ๒๐ รูป/คน ในประเด็นที่สำคัญดังนี้

๔.๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมีการบันทึกเสียงให้สัมภาษณ์พระสงฆ์ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ปราชญ์ท้องถิ่นและนักการเมืองตลอดถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น

๔.๒.๒ กระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

- ๑) ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตและผลงานด้านปราชญ์ท้องถิ่น
- ๒) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนผลักดันให้ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย
- ๓) ข้อมูลของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ด้านภาษาล้านนา
- ๔) ข้อมูลของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ ด้านวรรณกรรม
- ๕) ข้อมูลคุณค่าของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้และวัฒนธรรม
- ๖) ข้อมูลการได้มาซึ่งองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
- ๗) ข้อมูลการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
- ๘) ข้อมูลการสร้างองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
- ๙) ข้อมูลการนำองค์ความรู้ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

๔.๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ ๑ ข้อมูลแสดงผู้ให้การสัมภาษณ์ การวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างและการใช้ องค์ความรู้
ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้การสัมภาษณ์ ๒๐ รูป/คน

ที่	รายการ	ร้อยละ
๑	อายุ	
	๔๐-๔๕	๓.๕๐
	๔๖-๖๐	๔๐.๐๐
	๖๑-๘๐	๖.๕๐
	๘๐ ปีขึ้นไป	-
๒	สถานภาพทั่วไป	
	บรรพชิต	๒๕.๐๐
	ปราชญ์ท้องถิ่น	๒๐.๐๐
	นักการเมือง	๕.๐๐
	นักวิชาการ	๕.๐๐
	วัฒนธรรมท้องถิ่น	๕.๐๐
๓	วุฒิการศึกษา	
	ประถมศึกษา	๒.๕๐
	มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	๔.๕๐
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	๒.๕๐
	อนุปริญญา	-
	ระดับปริญญาตรี	๑๑.๕๐
	สูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป	๓๐.๐๐
๔	อาชีพ	
	ราชการ	๒๐.๐๐
	พนักงานบริษัท	-
	ค้าขาย	๑๐.๐๐
	รับจ้าง	๑๐.๐๐
	กสิกรรม	๗.๕๐

๕	บทธาปหรือสถานภาพในชุมชน	
	พระสงฆ์	๕๐.๐๐
	ปราชญ์ท้องถิ่น	๑๒.๕๐
	นักวิชาการ	๑๒.๕๐
	นักการเมือง	๕.๐๐
	มัคทายก	๑๐.๐๐
	กรรมการวัด	๑๐.๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นบรรพชิต คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐ เป็นปราชญ์ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ นักการเมือง ๕.๐๐ นักวิชาการ ๕.๐๐ วัฒนธรรม ๕.๐๐ ข้อมูลระดับอายุ พบว่า อายุ ๔๐-๔๕ คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๐ อายุ ๔๖-๖๐ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ อายุ ๖๑-๘๐ คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๐ ข้อมูลระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๐ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๐ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๐ ระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๐ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕ และสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐ ข้อมูลด้านอาชีพ พบว่า รับราชการ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ กสิกรรม คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๐ ข้อมูลด้านบทธาปหรือสถานภาพในชุมชน เป็นพระสงฆ์ ๕๐.๐๐ ปราชญ์ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๐ นักวิชาการคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๐ นักการเมือง คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๐ มัคทายก คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ และกรรมการวัด คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐

ตอนที่ ๑ ข้อมูลแสดงแหล่งสนับสนุนกระบวนการสร้างและการ ใช้ องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ตลอดถึง รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์

ตารางที่ ๒

ที่	รายนามผู้ให้สัมภาษณ์	ที่อยู่
๑	พระราชเชมากร ผศ. ดร.	วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร อ.เมืองแพร่
๒	พระโกศยเจติยารักษ์ ,ดร.	วัดพระธาตุช่อแฮพระอารามหลวง อ.เมืองแพร่
๓	พระครูวิทิตพิพัฒนภรณ์	วัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรี อ.เด่นชัย
๔	พระครูนิสิฐธรรมาวุธ	วัดเด่นชัย อ.เด่นชัย
๕	พระครูวิจิตรนวกาโรศล	วัดสะแก อ.ลอง
๖	พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล	วัดพระธาตุพระลอ อ.สอง
๗	พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวฑฒโน	วัดหนองม่วงไข่ อ.หนองม่วงไข่
๘	พระครูสิริวรรณรักษ์	วัดร่องกวาง อ.ร่องกวาง
๙	พระอธิการดิเรก ธีรจิตโต	วัดบางสนุก อ.วังชิ้น
๑๐	พระครูปัญญาสารนิวิฐ	วัดสูงเม่น อ.สูงเม่น

๑๑	นายปรีชา เตสุภาค	นักการเมือง
๑๒	นายนิคม ภาโถม	มัคคทายก
๑๓	นายเสรี ชัยลอม	กรรมการวัด
๑๔	นายสุภาพ เกตุวีร์พันธ์	ปราชญ์ท้องถิ่น
๑๕	นายน้อย หม้อดี	วัฒนธรรม
๑๖	รต.ภาคิน หนูพูน	นักการเมือง
๑๗	นายสมาน สร้อยเงิน	นักวิชาการ
๑๘	นายวุฒิน ลมทาวงค์	ปราชญ์ท้องถิ่น
๑๙	นายเหล่ง ทิตพันธ์	ปราชญ์ท้องถิ่น
๒๐	นายทวี กาทองทุ่ง	ปราชญ์ท้องถิ่น

๔.๒ กระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ท้องถิ่น

ข้อมูลการสัมภาษณ์ พระสงฆ์ ปราชญ์ท้องถิ่น นักวิชาการ นักการเมือง วัฒนธรรม และนักวิชาการ ในจังหวัดแพร่ จำนวน ๒๐ รูป/คนเกี่ยวกับกระบวนการสร้างและการใช้ องค์ความรู้ ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ในประเด็นที่สำคัญดังนี้

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตและผลงานด้านปราชญ์ท้องถิ่น

๑. พระราชเขมากร, ผศ.ดร. มีนามเดิมว่า ประยูทธ วงศ์ยศ เกิดเมื่อวันที่ พุทธศักราชที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๘ ณ บ้านเลขที่ ๒๓ หมู่ ๓ ตำบลห้วยอ้อ อำเภอเมืองจังหวัดแพร่ โยมมารดาชื่อนางคำ วงศ์ยศ บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๐ ณ พัทธสีมา วัดนาหลวง ตำบลห้วยอ้อ อำเภอเมืองจังหวัดแพร่ มีพระครูอดุลยธรรมรังสี (หลวงปู่สี) เจ้าอาวาสวัดนาหลวง เป็นพระอุปัชฌาย์ จำพรรษาอยู่ที่วัดนาแก และศึกษาพระปริยัติธรรมที่แผนกธรรมสำนักศาสนศึกษาวัดพระธาตุศรีดอนคำ และสอบได้นักธรรมชั้นตรี-โท

ปีพ.ศ. ๒๕๒๓ นางคำ วงศ์ยศ มารดาได้เสียชีวิต จิตใจเริ่มสับสนวุ่นวาย หลังเทศกาลสงกรานต์ จึงขอลาสิกขากับครูบาสมจิต จิตตคุตโต แต่ครูบาท่านไม่อนุญาต ท่านให้ข้อคิดว่า สึกไปก็ช่วยอะไรใครไม่ได้ จึงช่วยตัวเองเสียก่อน จากนั้นจึงตัดสินใจไม่ลาสิกขา ก่อนย้ายมาเรียนภาษาบาลีที่สำนักวัดหนองม่วงไข่ โดยมีพระราชาธนมณี (รส คันธโรโส) เจ้าคณะจังหวัดแพร่ และเจ้าสำนักศาสนศึกษา หลังจากสอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค จึงลากลับไปเยี่ยมบ้านที่อำเภอเมือง และเข้าไปกราบพระครูวิจิตรนวกการโกศล (ครูบาสมจิต จิตตคุตโต) วัดสะแล่ง และอุปสมบทที่วัดสะแล่ง ได้รับฉายานามว่า ภูริทัตโต ต่อมาได้ไปศึกษาต่อที่วัดคลองโพธิ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ หลังจากนั้นท่านได้รับคำแนะนำจากพระเทพปริยัติเมธี (รุ่งน) ให้ไปสอบเปรียญธรรมประโยค ๙ ท่านจึงตัดสินใจเดินทางเข้ากรุงเทพมหานคร แต่การจะหาวัดอยู่จำพรรษาในสมัยนั้นหายากยิ่ง สุดท้ายได้พำนักที่วัดใหม่พิเรนทร์ ด้วยความเมตตาจากเจ้าอาวาส โดยมีข้อแม้ว่า ภายใน ๓ ปี หากสอบไม่ได้ต้องออกจากวัด พร้อมกับนี้พระมหาประยูทธ ยังสมัครสอบเรียนที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่วัดมหาธาตุ

ใช้เวลา ๔ ปี ได้ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ. เกียรตินิยม) พร้อมกับสอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และได้ศึกษาต่อปริญญาโท M.A.(Psy.) และ Ph.d(Psy.)

วิทยฐานะ

- พ.ศ. ๒๕๒๖ สอบได้นักธรรมชั้นเอก
- พ.ศ. ๒๕๒๗ สอบได้ประโยค ๑-๒ สำนักวัดหนองม่วงไข่
- พ.ศ. ๒๕๒๘ สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค สำนักวัดหนองม่วงไข่
- พ.ศ. ๒๕๒๙ สอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค สำนักวัดคลองโพธิ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
- พ.ศ. ๒๕๓๓ สอบได้เปรียญธรรม ๗ ประโยค
- พ.ศ. ๒๕๓๘ สอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค สำนักวัดใหม่พิเรนทร์
- พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้รับปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ. เกียรตินิยม) และได้ศึกษาต่อจนจบปริญญาโท M.A. (Psy.) และ Ph.d (Psy.)

การปกครองสงฆ์

- พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้รับตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร
 - ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการเจ้าคณะจังหวัดแพร่
 - ดำรงตำแหน่งเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดแพร่
 - ดำรงตำแหน่งเป็นพระอุปัชฌาย์วิสามัญ
 - เป็นรักษาการเจ้าอาวาส วัดหนองม่วงไข่
- พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดแพร่

งานด้านการศึกษา

หลังจากสอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค ได้รับสนองงานของคณะสงฆ์ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ตามความประสงค์ของ พระธรรมรัตนากร รองเจ้าคณะภาค ๖

- พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมสำนักวัดคลองโพธิ์
- เป็นอาจารย์ใหญ่สำนักศาสนศึกษา วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร
- เป็นพระปริยัติ นิเทศก์จังหวัดแพร่
- เป็นเจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดหนองม่วงไข่
- เป็นประธานพระปริยัตินิเทศก์หนเหนือ
- เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนแพร่ปัญญานุกูล
- เป็นกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพุทธโกศีย์วิทยา
- เป็นคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต ๑
- เป็นเจ้าสำนักเรียนจังหวัดแพร่

เกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับรางวัลเสาศาสนาธรรมจักรทองคำ ผู้ทำคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา ประเภทส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สาขาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศ^๑

พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ ผู้สนองงานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการสนับสนุน โรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา

พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับรางวัลพทยศสมณาคณาภชาตชั้นที่ ๓ โล่คนดีศรีพุทธศาสน์ รางวัลและเงินรางวัล ๓๓,๐๐๐ บาท จากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สมณศักดิ์

๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระเมธีธรรมมาลังการ

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชเชมมาร ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี

๒. พระโกศีย์เจติยารักษ์,ดร. (วิชาญ กิตติปัญญา) เจ้าอาวาสวัดพระธาตุซ่อแฮ พระอารามหลวง รองเจ้าคณะจังหวัดแพร่

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็น "พระครูสมุห์วิชาญ กิตติปัญญา" ฐานานุกรมในพระธรรมรัตนาร (พระมหาโพธิวงศาจารย์ : สุจี กตสโร) วัดพระบาทมิ่งเมือง วรวิหาร จ.แพร่

พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเปรียญธรรม ๓ ประโยค

พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นพระครูสัญญาบัตรเจ้าอาวาสวัดราษฎร์ ชั้นเอก ในราชทินนามที่ "พระครูวิมลกิตติสุนทร"

พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นพระครูสัญญาบัตรเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นตรี ในราชทินนามเดิม

พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นพระครูสัญญาบัตรเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ชั้นเอก ในราชทินนามเดิม

พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นพระครูสัญญาบัตรรองเจ้าคณะจังหวัด ในราชทินนามเดิม

พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ "พระโกศีย์เจติยารักษ์"^๒

๓. พระครูวิฑิตพิพัฒนภรณ์ หรือ พระครูบามนตรี ธรรมเมธี เจ้าอาวาส ตั้งอยู่ ณ บ้านห้วยน้ำพริก หมู่ที่ ๕ ตำบลเด่นชัย อำเภอด่านชัย จังหวัดแพร่วัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรี หรือ วัดพระธาตุสุโทนมงคลคีรีสามัคคีธรรม เป็นวัดสร้างขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ตั้งอยู่บนถนนสายแพร่-ลำปาง ช่วงอำเภอด่านชัย จังหวัดแพร่ มีจุดเด่นคือเป็นวัดที่รวบรวมศิลปกรรมล้านนาประยุกต์ที่สวยงามมากที่สุดแห่งหนึ่ง ภาพจิตรกรรมบนฝาผนังระเบียงคตเป็นเรื่องราวของชาดกพื้นบ้านและภาพพุทธประวัติในบริเวณวัดมีเจดีย์ทรงล้านนากว่า ๓๐ องค์ ด้านหน้าบันไดทางขึ้นทิศตะวันออกมีรูปปั้นสิ่งหรรษา

^๑ สัมภาษณ์ พระราชเชมมาร,ผศ.ดร., เจ้าคณะจังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^๒ สัมภาษณ์ พระโกศีย์เจติยารักษ์,ดร.,รองเจ้าคณะจังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

ใหญ่ มีอาคารพิพิธภัณฑ์ไม้สักทรงล้านนา ที่เก็บรวบรวมเรื่องราวของล้านนาและเมืองแพร่ จัดแสดง
เครื่องใช้ อาวุธของนักรบโบราณ รวมทั้งภาพถ่ายของเจ้านายฝ่ายเหนือและภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ
ในล้านนา^๓

ประวัติการศึกษา

- นักรธรรม เอก
- มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนวิไลเกียรติอุปถัมภ์

สมณศักดิ์

- พระครูสัญญาบัตรชั้น โท

เกียรติคุณที่ได้รับ

- ได้รับรางวัลการอนุรักษ์ศิลปกรรมยอดเยี่ยมจากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่

๔. พระครูนิสิฐธรรมาวุธ วัดเด่นชัย อำเภอดเด่นชัย จังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญด้านการ
เทศน์มหาชาติและด้านภาษาล้านนา เป็นผู้ที่ค้นคว้าด้านประวัติศาสตร์ของอำเภอดเด่นชัย และรู้
ประวัติพุทธศิลป์ จนสามารถสืบค้นประวัติพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำอำเภอ (พระเจ้าแสนแซ่) ซึ่งมี
ประเพณีนมัสการเป็นประจำทุกปี เป็นที่เคารพสักการะของชาวอำเภอดเด่นชัย นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่
รณรงค์ในการอนุรักษ์พุทธศิลป์ล้านนา

ประวัติการศึกษา

- นักรธรรมเอก
- มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนวิไลเกียรติอุปถัมภ์

สมณศักดิ์

- พระครูสัญญาบัตรชั้นโท

เกียรติคุณที่ได้รับ

- ได้รับรางวัลการอนุรักษ์โบราณวัตถุดีเด่นจากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^๔

^๓สัมภาษณ์ พระครูวิฑิตพัฒนารณ,เจ้าอาวาสวัดพระธาตุสุโทมงคลคีรีจังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^๔สัมภาษณ์ พระครูนิสิฐธรรมาวุธ, เจ้าอาวาสวัดเด่นชัย จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

๕. พระครูวิจิตรนวการโกศล ชื่อเดิม สมจิต วงศ์แสนศรี เกิดเมื่อ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ ณ บ้านเลขที่ หมู่ ๗ ตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังวัดแพร่ บิดาชื่อนายชื่น วงศ์แสนศรี มารดาชื่อนางคำมูล วงศ์แสนศรี มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๓ คน คือนายสมคิด วงศ์แสนศรี, พระครูวิจิตรนวการโกศล และนายสมทอง วงศ์แสนศรี
 บรรพชา ณ วัดศรีดอนคำ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
 อุปสมบท ณ วัดศรีดอนคำ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

สมณศักดิ์

ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าอาวาสวัดราษฎร์ชั้นตรีในราชทินนามที่ “พระครูวิจิตรนวการโกศล”^๕

ประวัติการศึกษา

- จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านห้วยอ้อ (ห้วยอ้อวิทยาคม) อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
- จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
- โรงเรียนไชยแก้ววิทยาคาร อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
- จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเด่นชัยวิทยาคาร อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่
- จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
- จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนฝึกหัดครูอุดรดิตถ์

การศึกษาทางพระปริยัติธรรม

- จบนักธรรมชั้นเอก จากศาสนศึกษาวัดศรีดอนคำ ตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
 พระครูวิจิตรนวการโกศล เจ้าอาวาสวัดสะแล่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ได้อุทิศตนทำงานให้กับพระบรรพชิตศาสนา และพร้อมกันนี้ก็ถือโอกาสนั้นทำงานเพื่อสังคม เพื่อประโยชน์สุขของมหาชน

พระคุณท่านหลวงพ่อบุ๊ ได้เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ นำญาติโยมสร้างสาธารณประโยชน์ ทั้งนอกรวัด และในวัด ร่วมบริจาคสร้าง ให้การสนับสนุนช่วยเหลืองานอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนทั่วไปไม่ได้ขาด และทำอย่างต่อเนื่องตลอดมา กิจกรรมต่าง ๆ พร้อมด้วยวัตรปฏิบัติของหลวงพ่อบุ๊ ครุบาสมจิต จิตตคฤโตะ เป็นที่ยอมรับของพุทธศาสนิกชน สังคม ทั้งศาสนจักรและอาณาจักร แต่ได้ลาบวชก่อนที่จะเรียนจบหลักสูตร

หลวงพ่อบุ๊ทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ เห็นประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน มุ่งความสำเร็จของการทำงาน พัฒนาชุมชน ท้องถิ่น พัฒนาคณะอย่างจริงจัง รวมถึงพัฒนาทุกด้านอย่างครบวงจร ทั้งสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตของประชาชน

หลวงพ่อบุ๊เป็นพระสงฆ์ที่เข้าถึงแก่นแท้ของการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง ด้วยวัดสะแล่งเป็นที่ประชุมอบรมของหลายหน่วยงาน พระครูวิจิตรนวการโกศลจะได้รับการนิมนต์ให้ไปร่วมประชุมหารือ

^๕ สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรนวการโกศล, เจ้าอาวาสวัดสะแล่ง จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

ด้วยเสมอ พระคุณท่านจึงได้ถือโอกาสเข้าไปช่วยในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น โดยได้ให้คำแนะนำสั่งสอน โดยจะสอดแทรกธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นเครื่องกำกับในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน อันเป็นการเผยแผ่พระบรมพุทธานุภาพไปในตัว ในฐานะที่เป็นพระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า ด้วยผลงานที่หลวงพ่อบุญชูฯ ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมา จึงเป็นบุคคลที่ควรได้รับการยกย่องให้เป็นที่ประจักษ์ทั่วไป

๖. พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพระลอ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ เป็นพระมหาเถระที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา และการเทศน์มหาชาติ ตลอดจนการสืบค้นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ของอำเภอสอง มีแนวคิดในการพัฒนาและนำพาชุมชนอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุบริเวณวัดพระธาตุพระลอ และวัดใกล้เคียง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู

ประวัติการศึกษา

- นักธรรมเอก
- มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียน

สมณศักดิ์

- พระครูสัญญาบัตรชั้น โท

เกียรติคุณที่ได้รับ

- เสาศาสนาธรรมจักร^๖

๗. พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวิฑูณโน เจ้าอาวาสวัดหนองม่วงไข่ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ เป็นพระเถระที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา และพิธีกรรมต่าง ๆ เช่นการสืบชาติตาลดเคราะห์ การบูชาเทียนประจำวันเกิด การอนุรักษ์พุทธศิลป์และมีความรู้ความเข้าใจในด้านการสร้างอาชีพชุมชนโดยอาศัยหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่พึ่งของชุมชน

ประวัติการศึกษา

- นักธรรมเอก
- เปรียญธรรม ๔ ประโยค สำนักเรียนวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร
- มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ วัดพระธาตุแช่แห้ง
- พธ.บ. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มจร วิทยาเขตแพร่

^๖ สัมภาษณ์ พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล, เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพระลอ จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

สมณศักดิ์

- พระครูสัญญาบัตรชั้น เอก

เกียรติคุณที่ได้รับ

- เสาศาสนาธรรมจักร^๗

๘. พระครูศิริวรรณรัชต์ เจ้าอาวาสวัดร่องกวาง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ เป็นพระเถระที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนาและการเทศน์มหาชาติ ตลอดถึงการอนุรักษ์พุทธศิลปะแบบพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระประธานในอุโบสถของวัดเป็นศิลปะแบบพม่าที่มีความเก่าแก่อายุหลายร้อยปี มีความงดงามและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศิลปะ ตลอดถึงนำชุมชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยมีการจัดงานนมัสการพระธาตุเจดีย์ศรีร่องกวาง มีการประกวดการทำบายศรี การทำขวัญนาค การตักลงสละบัตชัย เป็นต้น ซึ่งเป็นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลาย ๆ ด้าน โดยมียุทธศาสตร์การดำเนินงานวัฒนธรรมเป็นกรรมการตัดสิน

ประวัติการศึกษา

- นักรธรรมเอก
- เปรียญธรรม ๖ ประโยค
- พธ.บ. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มจร วิทยาเขตแพร่

สมณศักดิ์

- พระครูสัญญาบัตรชั้น เอก

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์วัฒนธรรมดีเด่น จากนายอำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่^๘

๙. พระอธิการดิเรก ฐิตจิตโต เจ้าอาวาสวัดบางสนุก อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนอักขระภาษาล้านนา เช่นการเขียนผ้ายันต์ และการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานของพระธาตุพินพาซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวอำเภอวังชิ้นมาแต่โบราณกาล อนุรักษ์ประเพณีผิงไฟพระเจ้า ซึ่งจัดขึ้นในประเพณีนมัสการพระธาตุพินพา โดยการนำไม้มงคลมาทำเป็นพินจุดถวายเป็นพุทธบูชา เรียกว่าประเพณีผิงไฟพระเจ้า

^๗ สัมภาษณ์ พระมหาภิกขิตตศักดิ์ กิตติวฑฒโน, เจ้าอาวาสวัดหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^๘ สัมภาษณ์ พระครูศิริวรรณรัชต์, เจ้าอาวาสวัดร่องกวาง จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

ประวัติการศึกษา

- นักธรรมเอก
- พธ.บ. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มจร วิทยาเขตแพร่

สมณศักดิ์

-

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์โบราณสถานดีเด่นจากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^๙

๑๐. พระครูปัญญาสารนิวิฐ เจ้าอาวาสวัดสูงเม่น อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาสันสกฤตและวรรณกรรมท้องถิ่น มีความสนใจในการอนุรักษ์คัมภีร์โบราณต่าง ๆ ของบูรพาจารย์ โดยได้จัดไว้เป็นหมวดหมู่ และจัดประเพณีตากธรรม ของวัดสูงเม่นขึ้นเป็นประจำทุกปี จนสามารถสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับผู้ที่มีความสนใจในด้านวรรณกรรมสันสกฤตได้เข้าศึกษาหาความรู้

ประวัติการศึกษา

- นักธรรมเอก
- มัธยมศึกษา (พม.)
- พธ.บ. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มจร วิทยาเขตแพร่

สมณศักดิ์

- พระครูสัญญาบัตร ชั้น เอก

เกียรติคุณที่ได้รับ

- เกียรติบัตรการอนุรักษ์คัมภีร์โบราณ จากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^{๑๐}

๑๑. นายปรีชา เตสุภาค อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นนักการเมืองที่มีความสนใจสนับสนุนให้แต่ละวัดอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยรณรงค์ให้คณะสงฆ์จัดให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นภายในวัด และจัดให้มีการประกวดพระพุทธรูปเก่าแก่ของวัดต่าง ๆ

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนถิ่นโอภาสวิทยา

^๙ สัมภาษณ์ พระอธิการดิเรก ฐิโรจิตโต, เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพิมพา จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^{๑๐} สัมภาษณ์ พระครูปัญญาสารนิวิฐ, เจ้าอาวาสวัดสูงเม่น จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์วัฒนธรรมดีเด่น จากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^{๑๑}

๑๒. นายนิคม ภาโถม อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีคนายกวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา ซึ่งสามารถถ่ายทอดให้กับพระภิกษุสามเณรได้ศึกษาในโรงเรียนพุทธโกศยวิทยา และอ่านคัมภีร์ด้านภาษาล้านนา และส่งเสริมพระภิกษุสามเณรศึกษาคัมภีร์ภาษาล้านนา เช่นคัมภีร์มหาวิปาก คัมภีร์สราภาวิชาสูตร คัมภีร์ส่วนมนต์ต้น คัมภีร์พระเจ้าเลียบโลก เป็นต้น

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนพุทธโกศยวิทยา
- ค.บ. วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์ภาษาล้านนาดีเด่น จากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^{๑๒}

๑๓. นายเสรี ชัยลอม กรรมการวัดน้ำขำ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญในวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการประกวดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมประเพณีตีम्मนม ชมดาว เข้าวัดฟังธรรม โดยเชิญชวนให้แต่ละชุมชนนำเอาศิลปะท้องถิ่นซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านนำมาจัดแสดงให้เยาวชนได้เห็นและสืบทอด เช่นการเย็บบายศรีสู่ขวัญ การเย็บตุ่ง ๑๒ ราศี การทำตุ่ง ๓ แฉก เป็นต้น

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์วัฒนธรรมดีเด่น จากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^{๑๓}

๑๔. นายสุภาพ เกตุวีรพันธ์ กรรมการวัดน้ำขำ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญด้านการจักสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดวิธีการจักสาร ให้แก่นักเรียน เช่นการสานส้มไก่ การสานไทร การสานชะลอม การสานตะกร้า เป็นต้น ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้านที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายปรีชา เตสุภาค, บ้านน้ำขำ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายนิคม ภาโถม, บ้านสองแคว อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายเสรี ชัยลอม, บ้านน้ำขำ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์วัฒนธรรมดีเด่น จากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^{๑๔}

๑๕. นายน้อย หม้อดี กรรมการวัฒนธรรมอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ เป็นผู้ที่มีความสนใจในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวอำเภอวังชิ้น และรณรงค์ให้ชาวบ้านมีบทบาทในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งด้านประเพณีท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ โดยให้มีการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านงานวัดต่าง ๆ เพื่อให้วัฒนธรรมท้องถิ่นยังอยู่คู่กับชุมชนสืบไป

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนวังชิ้นวิทยา

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์วัฒนธรรมดีเด่น จากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^{๑๕}

๑๖. ร้อยตรีภาคิน หนูพูน นักการเมืองท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และสนับสนุนให้แต่วัดอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านการจัดประเพณีงานวัดต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้มีการประกวด การตีกลองบูชา กลองสะบัดชัย การจัดสาน การทำบายศรี เป็นต้น

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนวังชิ้นวิทยา

- ร.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เกียรติคุณที่ได้รับ

- ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปปะท้องถิ่น จากนายอำเภอวังชิ้น^{๑๖}

๑๗. นายสมาน สร้อยเงิน นักวิชาการ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุของอำเภอวังชิ้น ได้สนับสนุนให้มีการศึกษาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุต่าง ๆ ทั้งภายในวัด และในชุมชนที่มีแหล่งโบราณสถานเพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโบราณคดีไว้ให้เยาวชนได้ศึกษา

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายสุภาพ เกตุวีรพันธ์, บ้านน้ำชา อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายน้อย หม้อดี, บ้านค่างปินใจ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ร้อยตรีภาคิน หนูพูน, บ้านนาใหม่ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนวิไลเกียรติอุปถัมภ์

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุดีเด่น จากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^{๑๗}

๑๘. นายวูเม่น สมทาวงค์ ประชาชนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนอนุรักษ์การแต่งกายพื้นบ้าน และการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นแขนงต่าง ๆ เช่นประเพณีด้านการจักสาน ประเพณีด้านการแกะสลัก ประเพณีด้านการทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนวังจันทน์วิทยา

เกียรติคุณที่ได้รับ

- ประชาชนท้องถิ่นด้านการจักสาน^{๑๘}

๑๙. นายเหล่ง ทิตพันธ์ ประชาชนท้องถิ่น เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมของชาวเขา มีความสนใจในการอนุรักษ์ศิลปะชนเผ่า และการแต่งกายพื้นบ้านของชนเผ่าต่าง ๆ ในจังหวัดแพร่

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนสองพิทยาคม

เกียรติคุณที่ได้รับ

- การอนุรักษ์วัฒนธรรมชนเผ่า จากวัฒนธรรมจังหวัดแพร่^{๑๙}

๒๐. นายทวี กาทองทุ่ง ประชาชนชาวบ้าน มีความเชี่ยวชาญด้านสมุนไพร ทุกแขนง ทั้งสมุนไพรที่ใช้ในการรับประทาน สมุนไพรที่ใช้ภายนอก และการอบสมุนไพร โดยจัดให้มีสปาสมุนไพรขึ้นที่บ้านทุ่งไธ้ จังหวัดแพร่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านสมุนไพรพื้นบ้าน ได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปตลอดถึงนิสิตนักศึกษาสามารถไปศึกษาและเข้ารับการอบสมุนไพร

ประวัติการศึกษา

- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายสมาน สร้อยเงิน, บ้านสบป้าก อำเภอวังจั่น จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายวูเม่น สมทาวงค์, บ้านค้ำปิ่นใจ อำเภอวังจั่น จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายเหล่ง ทิตพันธ์, บ้านแม่กระต้อม อำเภอวังจั่น จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

เกียรติคุณที่ได้รับ

- ผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพรพื้นบ้าน จากนายอำเภอเมืองแพร่^{๒๐}

จากการสัมภาษณ์ชีวิตและผลงานปราชญ์ท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาเคยผ่านการบรรพชาอุปสมบททั้งสิ้นตลอดถึงมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนสังคมวัฒนธรรม เชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นตลอดถึงเชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะ พ่อนิคม ถาโถม แต่งวรรณกรรมธรรมล้ำนาเรื่อง มหาวิบาก

มีเนื้อหาที่สะท้อนถึงผลกระทบทางพระพุทธศาสนาที่บุคคลจะต้องได้รับแตกต่างกันไป และพื่อน้อย หม้อดี แต่งวรรณกรรมธรรมล้ำนา เรื่อง สารากาโรวิจาสูตกร มีเนื้อหาที่สะท้อนถึงการเจริญเมตตาเป็นเหตุให้อายุยืนยาวนานนิมิตสาธยายในงานสืบชะตาต่ออายุผู้ป่วย หรืองานอายุวัฒนมงคล

๒) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนผลักดันให้ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

จากการสัมภาษณ์ พระราชเขมากร,ผศ.ดร. เจ้าคณะจังหวัดแพร่ กล่าวว่า ทางคณะสงฆ์จังหวัดแพร่ได้รณรงค์ให้เจ้าอาวาสแต่ละวัดได้ให้การสนับสนุนปราชญ์ท้องถิ่นโดยการมอบเกียรติบัตรหรือจัดให้มีการอบรมตามวัดต่าง ๆ ให้แก่เยาวชน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้สืบทอดองค์ความรู้จากปราชญ์ท้องถิ่น

พระโกศัยเจติยารักษ์ กล่าวว่าได้รับมอบหมายจากเจ้าคณะจังหวัดแพร่ให้ติดตามชีวิตและผลงานปราชญ์ท้องถิ่นในเขตอำเภอสูงเม่น เด่นชัย วังชิ้น พบว่า ปราชญ์ท้องถิ่นแต่ละสาขายังขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เยาวชน

นายน้อย หม้อดี กล่าวว่า การที่จะให้ปราชญ์ท้องถิ่นอยู่อย่างยั่งยืนจะต้องมีการถ่ายทอดสู่เยาวชนโดยผ่านกระบวนการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ จึงอยากให้คณะสงฆ์ประสานงานไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ให้นำเอาความรู้จากปราชญ์ท้องถิ่นถ่ายทอดสู่เยาวชนด้วย

นายเหล่ง ทิดพัน กล่าวว่า ทราบว่าทั้งพระสงฆ์และวัฒนธรรมตลอดถึงปราชญ์ท้องถิ่นต่างให้การสนับสนุนปราชญ์ท้องถิ่น ให้เป็นที่รู้จักในสังคมอย่างแพร่หลาย เช่นการยกย่องในด้านภูมิปัญญา การให้เกียรติบัตร และโล่เชิดชูผลงานของปราชญ์ท้องถิ่น แต่ละสาขาอาชีพตลอดถึงจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนเป็นต้น

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายทวี กาทองทุ่ง, บ้านร่องฟอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่, ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘.

๓) ข้อมูลของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ด้านภาษาล้านนา

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นด้านภาษาล้านนา ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ประกอบด้วย

พระครูวิฑิตพิพัฒนารณณ์ กล่าวว่า อาตมาภาพมีแนวการสอนสนับสนุนภาษาล้านนาโดยมีการจ้างให้ผู้สูงอายุที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนาหลายท่านมาให้ความรู้และสอนพระภิกษุสามเณรในวัดหลังจากที่จบหลักสูตรแล้วก็จะมีการให้อ่านคัมภีร์ที่จารึกเป็นภาษาล้านนาจนเกิดความชำนาญโดยได้ทำมาหลายรุ่น

พระครูวิจิตรนวกการโกศล กล่าวว่า ได้มอบหมายให้รองเจ้าอาวาสซึ่งมีความรู้ด้านภาษาล้านนาเปิดสอนแก่พระภิกษุสามเณรในวัดและเยาวชนที่มีความสนใจด้านภาษาล้านนาเพื่อเป็นการสืบทอดภาษาล้านนาไม่ให้สูญหาย

พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล กล่าวว่า การอนุรักษ์ภาษาล้านนานั้นถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในตำบลของอาตมาภาพก็ได้สนับสนุนในการสอนภาษาล้านนาตามนโยบายของเจ้าคณะจังหวัดแพร่ที่ต้องการให้พระภิกษุสามเณรได้มีการศึกษาภาษาล้านนาให้มากยิ่งขึ้นเพราะจะทำให้ผู้อ่านคัมภีร์ใบลานได้คล่องแคล่ว

นายวุฒินัน ลมทาวงค์ กล่าวว่า ได้ให้การสนับสนุนทางวัดให้มีการเปิดสอนภาษาล้านนาโดยได้ประสานหน่วยงานท้องถิ่นและสาธุชนพุทธบริษัท ให้เข้ามาร่วมสนับสนุนด้วย

นายเหล่ง ทิตพันธ์ กล่าวว่า ทางท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนพระภิกษุสามเณรผู้สูงอายุที่มีความสนใจด้านภาษาล้านนาให้เข้ามาศึกษาที่วัดในภาคบ้าย

นายสุภาพ เกตุวีรพันธ์ กล่าวว่า ในส่วนของท้องถิ่นนั้นได้ประสานทางนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้แต่ละโรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ให้แก่เยาวชนที่มีความสนใจด้านภาษาล้านนาให้ได้เข้ามาศึกษาและส่งพระสงฆ์ที่มีความรู้ด้านภาษาล้านนาเข้าไปสอนในคาบความรู้ท้องถิ่น

๔) ข้อมูลของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ ด้านวรรณกรรม

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ เกี่ยวกับวรรณกรรม

พระครูวิฑิตพิพัฒนารณณ์ กล่าวว่าวรรณกรรมท้องถิ่นนั้นถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในล้านนาของเราอาตมาภาพได้สนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรได้ฝึกเขียนธรรมล้านนาเรื่องพระเจ้าเลียบโลกพรรณนาเกี่ยวกับการเสด็จโปรดเวไนยสัตว์ ของพระพุทธเจ้า

พระครูวิจิตรนวกการโกศล กล่าวว่าที่วัดนั้นมีวรรณกรรมล้านนาหลายเรื่องแต่ได้เขียนธรรมล้านนา เรื่องพุทธสังคหโลก และมีการนำไปสอนตามโรงเรียนปริยัติสามัญเพื่อเป็นการฝึกให้พระภิกษุสามเณรได้อ่านคัมภีร์ใบลานเรื่องพุทธสังคหโลก

พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล กล่าวว่าอาตมาภาพได้เขียนธรรมล้านนาเรื่องเต้าน้อยองค์คำ และ เรื่องแมงสีหุห่าตา ซึ่งวรรณกรรมแต่ละเรื่องมีสาระเกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และวิถีชีวิตล้านนา ตลอดจนนำไปถ่ายทอดในโรงเรียนในฐานะที่เป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนด้วย และอยากจะให้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ได้รับรองให้ครูพระสอนศีลธรรม ช่วยกันนำเอาหลักสูตรภาษาล้านนาไปสอนในโรงเรียนด้วย

๕) ข้อมูลคุณค่าของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ด้านวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ เกี่ยวกับความรู้ด้านวัฒนธรรม

พระครูสิริธรรมรักษ์ กล่าวว่า อาตมาภาพในฐานะเจ้าคณะตำบลร้องกวางได้สนับสนุนด้านวัฒนธรรมแก่ประชาชนโดยเฉพาะการประกวดด้านวัฒนธรรมการแต่งกายก็ดี วัฒนธรรมการขอพื้นเมือง วัฒนธรรมด้านการแสดงก็จะมีประกวดในประเพณีงานไหว้พระเจดีย์ศรีร้องกวางเป็นประจำทุกปี โดยเชื่อมโยงงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลมาสนับสนุน

พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต กล่าวว่า อาตมาภาพได้สนับสนุนด้านวัฒนธรรมในประเพณีงานไหว้พระธาตุพินาศซึ่งเป็นพระธาตุอำเภอวังชิ้นจะมีการแสดงด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างหลากหลาย เช่นการฟ้อนรำของแต่ละหมู่บ้าน การตีกลองสะบัดชัย และการแสดงอื่น ๆ ของแต่ละหมู่บ้าน แต่ละชุมชน ซึ่งได้นำมาจัดแสดงบูชาพระธาตุเป็นประจำทุกปี และจะมอบเกียรติบัตร ตลอดจนถึงรางวัลการประกวดวัฒนธรรมแต่ละประเภท

พระครูปัญญาสารนิวิฐ เจ้าอาวาสวัดสูงเม่น กล่าวว่า ในงานประเพณีตากธรรมของอำเภอสูงเม่นทุกปี อาตมาภาพได้สนับสนุนให้แต่ละหมู่บ้านนำศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละหมู่บ้านนำมาเข้าร่วมขบวนแห่ตลอดถึงจัดให้มีการแสดงประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นในภาคกลางคืนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้วัฒนธรรมท้องถิ่นแต่ละชุมชนไม่ให้อ่อนแอ

นายปรีชา เตสุภาค กล่าวว่า ได้สนับสนุนการแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีบทบาทในการสนับสนุนการแสดงการเล่นของเยาวชนแต่ละท้องถิ่นในประเพณีงานวัดเป็นหลัก

นายนิคม ถาโถม กล่าวว่า ได้ประสานงานให้มีการแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ของแต่ละอำเภอมาประกวดในงานประเพณีมีสการหลวงพ่อบุญทศโกศยศิริชัยมหาศากยุมณีพระพุทธรูปคู่บ้านคูเมืองจังหวัดแพร่ โดยเป็นคณะกรรมการฝ่ายประกวดประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น

นายเสรี ชัยลอม กล่าวว่าปราชญ์ท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ยั่งยืน โดยเฉพาะการประกอบพิธีกรรมทางล้านนา และการสืบวิถีชีวิตแบบ ล้านนา พระคุณเจ้าได้นำเอาหลักการดำเนินชีวิตวัฒนธรรมประเพณีล้านนา ถ่ายทอดสู่ประชาชนผ่านการเทศนาและเข้าไปสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ตลอดถึงการจัดอบรมการทำบายศรีสู่ขวัญ การจัดทำเครื่องสืบชะตา การส่งเคราะห์แก่ประชาชนและนักเรียน ตามวัดและโรงเรียน ให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านรายการวิทยุท้องถิ่น เป็นต้น

๖) ข้อมูลการได้มาซึ่งองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นถึงการได้มาซึ่งองค์ความรู้

พระครูวิฑิตพิพัฒนารณณ์ กล่าวว่า อาตมาภาพได้รับองค์ความรู้มาจากครูบาอาจารย์หลายท่าน เช่น หลวงปู่พระมหาโพธิวงศาจารย์ หลวงปู่พระราชวิสุทธี หลวงพ่อพระครูศรีมงคลชยาภรณ์ เป็นต้น ซึ่งท่านเหล่านี้มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา และวรรณกรรมต่าง ๆ ทางภาคเหนือเป็นอย่างดี

พระครูนิสิฐธรรมมาวุธ กล่าวว่า ในส่วนของปราชญ์ท้องถิ่นในอำเภอเด่นชัยนั้น อาตมาภาพได้รับองค์ความรู้มาจากหลวงปู่ พระครูศิริบุญวัฒน์ ซึ่งท่านมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา ตลอดจนถึงด้านวรรณกรรมต่าง ๆ ของอำเภอเด่นชัย และมีความรู้ในด้านการออกแบบภาษาล้านนา ตลอดจนถึงคาถาอาคม ต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักของประชาชนชาวจังหวัดแพร่เป็นอย่างดี

พระครูวิจิตรนวกาโรศล กล่าวว่า องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น อาตมาภาพได้รับการถ่ายทอดในเรื่องของการออกแบบพุทธศิลป์ที่ได้สร้างไว้ในวัดแสงแห่งนี้ จากพ่อสล่าเหรียญ และหลวงปู่คำ ซึ่งเมื่อก่อนท่านเป็นฆราวาสมีความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบการก่อสร้างกุฏิ วิหาร อย่างสวยงาม

พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล กล่าวว่า การสืบทอดในด้านองค์ความรู้ปราชญ์ท้องถิ่น อาตมาภาพได้รับการถ่ายทอดพระครูไพโรจน์พุทธิกิจ ซึ่งท่านมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนาเป็นอย่างดี และมีความรู้ด้านการสวดมนต์ตั้ง งานพุทธาภิเสกวัตถุมงคลต่าง ๆ และการเขียนธรรมภาษาล้านนา

พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวฑฺฒโน กล่าวว่า อาตมาภาพได้สืบทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการปราชญ์ในด้านของการสืบชาติ ลดเคราะห์ จากหลวงพ่พระครูโอภาสธรรมานุกยุต ซึ่งเป็นพระเถระที่เป็นที่เคารพของชาวบ้านในด้านพิธีกรรมต่าง ๆ

พระครูสิริวรรณรัชต์ กล่าวว่า อาตมาภาพได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากหลวงพ่พระครูกิตติชัยวัฒน์ เจ้าคณะอำเภอร้องกวาง ในด้านการสวดมนต์ตั้งและการประกอบพิธีกรรมด้านสืบชาติ ตลอดจนถึงการเขียนอักษรล้านนา

พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต กล่าวว่า องค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากปราชญ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นการแกะสลัก ซึ่งในหมู่บ้านนี้มีผู้สูงอายุที่มีความรู้ด้านการแกะสลักไม้ เช่นการแกะโต๊ะหมู่บูชา แกะชุดรับแขก ซึ่งก็ได้สนับสนุนให้นำมาถ่ายทอดแก่ประชาชนที่มีความสนใจ โดยการสอนให้ปฏิบัติจริงทุกวันเสาร์ อาทิตย์

นายวุฒเม่น ลมทาวงค์ กล่าวว่า องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นนั้นส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดมาจากอดีตเจ้าอาวาสบูรพาจารย์ และศึกษาจากธรรมล้านนา และสมุดข่อย รวมทั้งการเข้าไปมอตัวเป็นศิษย์ศึกษาในวัด หรือสำนักสงฆ์ครูบาผู้เชี่ยวชาญองค์ความรู้ปราชญ์ท้องถิ่นแต่ละด้าน โดยได้รับการถ่ายทอดทางวาจา หรือธรรมล้านนา สมุดข่อย โดยเฉพาะตำรายาพื้นเมืองซึ่งรักษาโรคบางอย่างที่แพทย์แผนปัจจุบันยังรักษาไม่หายช่วยรักษาชีวิตของชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างดี

๓) ข้อมูลการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นถึงการใช้องค์ความรู้

พระราชเขมากร,ผศ.ดร. เจ้าคณะจังหวัดแพร่ กล่าวว่า ได้ใช้องค์ความรู้ด้านการจัดพิธีกรรมท้องถิ่น โดยสนับสนุนให้แต่ละวัดให้มีการจัดพิธีกรรมท้องถิ่นเพื่อเป็นการรวบรวมของเก่าแก่ที่มีคุณค่าของแต่ละชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ประชาชนและนิสิตนักศึกษา ซึ่งหลาย ๆ วัดจัดได้สวยงาม

พระโกศยเจติยารักษ์,ดร. กล่าวว่า ได้สนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาภาษาล้านนาอย่างจริงจังควบคู่ไปกับการศึกษานักธรรม และบาลี โดยให้ผู้ที่มีความรู้ด้านภาษาล้านนา และภาษาบาลีเข้ามาเป็นครูสอนที่วัดพระธาตุช่อแฮพระอารามหลวงแห่งนี้

พระครูวิฑิตพิพัฒนาภรณ์ กล่าวว่า ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านการจารคัมภีร์ใบลานให้แก่ลูกศิษย์ทั้งภิกษุสามเณร ฆราวาสที่มีความสนใจ ตลอดถึงการถ่ายทอดการปั้น การแกะสลัก ซึ่งอาตมาภาพมีความรู้ในด้านนี้เป็นอย่างดีจนสามารถสร้างวัดพระธาตุสุโทนให้สวยงาม โดยการออกแบบทั้งหมดและบางอย่างก็ลงมือทำด้วยตัวเอง

พระครูนิสิฐธรรมาวุธ กล่าวว่า ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านของการเทศน์มหาชาติ การสืบชาติ ให้กับพระภิกษุสามเณรในวัด ตลอดจนถึงอบรมประชาชนในด้านของการทำบายศรีสู่ขวัญโดยมีความรู้ในด้านนี้อยู่บ้าง และเชิญผู้สูงอายุที่มีความเชี่ยวชาญในหมู่บ้านมาเป็นวิทยากรจัดอบรมในวันเสาร์ อาทิตย์ สุดท้ายของเดือน เป็นประจำ

พระครูวิจิตรนวกาโรศล กล่าวว่า ได้ถ่ายทอดการเขียนธรรมล้านนาแก่พระภิกษุสามเณรทุกวันพระและให้มีการฝึกอ่าน ฝึกเขียน ฝึกทำใบลาน เพื่อเป็นการถ่ายทอดการจารธรรมจากบูรพาจารย์

พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล กล่าวว่า ในส่วนของวัดอาตมาภาพ ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านการสืบชาติ การบูชาเทียน การอาบน้ำมนต์ การทำบายศรีสู่ขวัญให้แก่พระภิกษุสามเณร และฆราวาสให้มีความรู้ด้านนี้ เพื่อเป็นการสืบทอดมรดกของบูรพาจารย์

พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวิฑฒโน กล่าวว่า ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเทศน์มหาชาติ การสืบชาติ การบวงสรวง และพิธีพุทธาภิเษกต่าง ๆ ให้แก่ลูกศิษย์ ทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ เพื่อประกอบพิธีล้านนาได้อย่างถูกต้อง

พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต กล่าวว่า ปราชญ์ท้องถิ่นทุกท่านใช้องค์ความรู้ในการเทศนา อบรมตามหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับนิมนต์ และเชิญไปบรรยาย หรือได้รับงบประมาณในการจัดอบรมเผยแพร่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๘) ข้อมูลการสร้างองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นถึงการใช้องค์ความรู้

พระราชเชมมากร, ผศ.ดร. เจ้าคณะจังหวัดแพร่ กล่าวว่า การสร้างองค์ความรู้ปราชญ์ท้องถิ่นนั้น อาตมาภาพในฐานะเป็นเจ้าคณะจังหวัดแพร่ ได้มอบหมายให้เจ้าอาวาสแต่ละวัดรณรงค์ให้มีการสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่นโดยการเชิญผู้ที่มีความรู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้แก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนที่มีความสนใจ

พระโกศัยเจติยารักษ์, ดร. กล่าวว่า การสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่นนั้นถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งวัดพระธาตุช่อแฮพระอารามหลวงได้สนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนต่าง ๆ ที่มีการสอนเกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่น แก่ลูกหลาน ชาวบ้าน เพื่อช่วยกันสืบทอด เช่นการทำบายศรีสู่ขวัญ การตัดตุ้มสามแฉก การแกะสลัก และงานปั้น ต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามชุมชน

พระครูวิฑิตพิพัฒนาภรณ์ กล่าวว่า ที่วัดพระธาตุสุโทนได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป โดยเป็นลักษณะของการบรรยาย อาตมาภาพบรรยายเองบ้าง และมอบให้พระลูกวัดที่ผ่านการอบรมในด้านความรู้ ด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม การแกะสลัก การปั้น เป็นผู้บรรยายให้กับผู้ที่มีความสนใจทั่วไป

พระครูนิสิฐธรรมาวุธ กล่าวว่า การสร้างองค์ความรู้ด้านภาษาล้านนา และด้านการเทศน์นั้น อาตมาภาพได้จัดให้มีการอบรมการเทศน์มหาชาติและการสอนภาษาล้านนาให้แก่พระภิกษุสามเณร

และประชาชนที่มีความสนใจ โดยประสานงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลเด่นชัย
จ้างปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความรู้ แต่ละเรื่องมาเป็นวิทยากรบรรยายในวันเสาร์ อาทิตย์ สุดท้ายของเดือน

พระครูวิจิตรนวกการโกศล กล่าวว่า ในส่วนของอำเภอลองนั้นทางเจ้าคณะอำเภอและคณะ
สงฆ์ได้รณรงค์ในการสร้างองค์ความรู้ปราชญ์ท้องถิ่น ถ่ายทอดไปสู่เยาวชนตามโรงเรียนต่าง ๆ โดยส่ง
พระสงฆ์ที่มีความรู้ด้านภาษาถิ่น และพิธีกรรมต่าง ๆ ไปสอนในทุกวันศุกร์ ในคาบครูสอนศีลธรรม

พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล กล่าวว่า ในส่วนของอำเภอสอง หลวงพ่อเจ้าคณะอำเภอได้ขอ
ความร่วมมือให้แต่ละวัดส่งพระสงฆ์ที่มีความรู้ด้านภาษาถิ่นและมีความรู้ในการเฝ้าบายศรีเข้าไป
สอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ทุกวันศุกร์ ในคาบครูสอนศีลธรรม

พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวฑฒโน ในส่วนของอำเภอหนองม่วงไข่ หลวงพ่อเจ้าคณะอำเภอได้
ประสานให้พระสงฆ์ที่มีความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นได้เข้าไปให้ความรู้แก่นักเรียนคาบครูสอน
ศีลธรรมทุกวันศุกร์

พระครูสิริวรรณรัชต์ กล่าวว่า ในส่วนของอำเภอร้องกวางหลวงพ่อกเจ้าคณะอำเภอ
ได้มอบหมายให้อาตมาภาพเป็นผู้ประสานให้ปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความรู้ในแต่ละด้าน ให้เข้าไปสอน
เยาวชนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในคาบครูสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในทุกวันศุกร์

พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต ในอำเภอวังซัน อาตมาภาพได้รับมอบหมายจากเจ้าคณะอำเภอให้
ประสานปราชญ์ท้องถิ่นในแต่ละสาขาเข้าไปให้ความรู้แก่เยาวชนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในคาบครูสอน
ศีลธรรมใน

๙) ข้อมูลการนำเอาองค์ความรู้ไปส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นถึงการนำเอาความรู้ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

พระราชเขมากร,ผศ.ดร. เจ้าคณะจังหวัดแพร่ กล่าวว่า การนำเอาองค์ความรู้ไปส่งเสริม
วัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น จังหวัดแพร่ได้มีการจัดประกวดการเทศน์มหาชาติในงานไหว้พระธาตุช่อแฮ
เป็นประจำทุกปี ตลอดจนถึงงานนมัสการหลวงพ่อบุญทศโกศยสิริชัยมหาศากยมนี

พระโกศยเจติยารักษ์,ดร. กล่าวว่า ได้จัดงบประมาณในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นทุก
แขนง เช่นการตีกลอง การฟ้อนรำ การแสดง การประกวดการทำบายศรีสู่ขวัญ การประกวดการเขียน
ภาษาถิ่น เป็นต้น

พระครูวิฑิตพิพัฒน์นารณ์ กล่าวว่า ในส่วนอำเภอเด่นชัยได้มีการจัดการประกวดการแกะสลัก
การเฝ้าบายศรี การตัดตุง ๑๒ ราศี เป็นประจำทุกปี

พระครูนิสิฐธรรมาวุธ กล่าวว่า ได้ประสานองค์การบริหารส่วนตำบลให้มามีส่วนร่วมในการ
นำเอาองค์ความรู้จากปราชญ์ท้องถิ่นส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีผ่านงานวัด โดยการประกวดขบวน
แห่ ต่าง ๆ

พระครูวิจิตรนวกการโกศล กล่าวว่า ในงานประเพณีสงกรานต์ทุกปีทางวัดจะมีการประกวด
ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละชุมชนเพื่อให้ผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่บ้านสนใจในการรักษา
ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของแต่ละชุมชน ไม่ให้สูญหาย โดยทางวัดจะสนับสนุนรางวัลให้

พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล กล่าวว่า งานประเพณีไหว้พระธาตุพระลอทุกปี อาตมาภาพจะ
ประสานองค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

แต่ละสาขาให้นำมาแสดง ไม่ว่าจะเป็นการฟ้อนรำ การทำบายศรีสู่ขวัญ การสู่ขวัญภาค การเทศน์มหาชาติ เป็นต้น

พระครูสิริวรรณรัชต์ กล่าวว่า ในงานประเพณีไหว้พระธาตุโชนคดีศรีร้องกวางประจำทุกปี ได้ประสานให้องค์กรท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการจัดประกวดวัฒนธรรมประเพณีของอำเภอร้องกวาง

พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต กล่าวว่า ในการจัดประเพณีไหว้พระธาตุพิมพา ได้ประสานองค์กรท้องถิ่นได้เข้ามาจัดการประกวดการแสดง ศิลปะพื้นบ้านด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการนำเอาองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นมาใช้ และเป็นการรักษาองค์ความรู้ไว้ไม่ให้สูญหาย

สรุป การสร้างและใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นจากการสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่นทั้งพระสงฆ์และฆราวาส จะเห็นได้ว่าทั้ง ๒ ฝ่าย มีบทบาทในการสนับสนุน ก่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่เยาวชนทั้งพระภิกษุสามเณร นิสิต นักศึกษา ภายในวัดและตามสถานศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนจนถึงจัดให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ผ่านการอบรมในวันเสาร์ อาทิตย์ และการบรรยาย การสาธิตการปฏิบัติจริง โดยการสนับสนุนของปราชญ์ท้องถิ่นและเจ้าอาวาส องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ในการจัดสรรงบประมาณ จึงทำให้องค์ความรู้ปราชญ์ท้องถิ่นไม่สูญหายไปจากชุมชนล้านนา